

Результати комплексного застосування препаратів Гексаліз та Гексаспрей у лікуванні запальних захворювань глотки

Ю.В. Дєєва

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

У терапії гострих і хронічних захворювань глотки на сьогодні однією з актуальних проблем є не виправдане надмірне призначення системної антибактеріальної терапії. Враховуючи це, нами було проведено дослідження з метою визначення терапевтичної ефективності різних схем застосування препаратів місцевої дії Гексаліз та Гексаспрей у лікуванні хворих з гострими фарингітами. Обидва препарати показали свою високу ефективність за об'єктивними і суб'єктивними показниками. Гексаліз доцільно призначати в першу чергу при фарингітах вірусного походження, Гексаспрей можна рекомендувати пацієнтам із сильним болем у горлі. Також викликають неабиякий інтерес результати комплексного застосування Гексалізу та Гексаспрею, тому що така комбінована терапія має дуже високу ефективність та дозволяє забезпечити більш швидке і ще більш ефективне лікування гострих запальних захворювань глотки.

Ключові слова: запальні захворювання глотки, гострий фарингіт, широкий спектр антибактеріальної дії, протівірусна дія, Гексаліз, Гексаспрей.

Запальні захворювання рото- і гортаноглотки посідають провідне місце в патології ЛОР-органів. Особливо актуальною ця проблема стає у весняний період, коли кількість вірусних захворювань значно підвищується, що спричинює як збільшення епізодів гострих фарингітів, так і загострень хронічних запальних захворювань глотки.

На сьогодні однією з основних проблем у лікуванні запальних захворювань верхніх дихальних шляхів є не виправдане надмірне призначення системної антибактеріальної терапії, особливо в терапії гострих вірусних інфекцій. Така сама проблема існує і в лікуванні гострих і хронічних захворювань глотки. За даними літератури, вірусний агент є причиною гострих фарингітів у 72% випадків (О.В. Зайцев, 2012). Отже, у переважній більшості призначення системної антибактеріальної терапії для лікування запальних процесів глотки не є патогенетично зумовленим. Враховуючи такі побічні дії при призначенні системних антибіотиків, як зниження опірності організму, підвищення мультирезистентності мікрофлори, розвиток грибкових ускладнень, симптоми інтоксикації тощо, зрозумілою стає зацікавленість фахівців у ефективній місцевій терапії запальних захворювань глотки.

Нами було проведено дослідження з метою визначення терапевтичної ефективності різних схем призначення препаратів Гексаліз та Гексаспрей виробництва Лабораторій Бушара-Рекордати (Франція) у лікуванні хворих з гострими фарингітами.

Гексаліз – це комбінований препарат з широким спектром антибактеріальної та протівірусної дії, для швидкого та ефективного лікування як початкових симптомів інфекцій порожнини рота і горла, так і ускладнень. Його випускають у формі таблеток для розсмоктування, можна застосовувати дітям від 6 років та дорослим. Гексаспрей – це препарат з широким спектром антибактеріальної дії для швидкого та ефективного лікування сильного болю у горлі у формі спрею. Його можна призначати дітям від 2,5 року, а також, звичайно, дорослим пацієнтам. Обидва препарати мають високий рівень безпеки, тому що діють місцево, не всмоктуючись у системний кровотік.

До складу препаратів Гексаліз та Гексаспрей входить біклотимол. Це антисептик, який є активним по відношенню до збудників, що найбільш часто виявляють при запальних явищах у глотці, в тому числі *S.aureus*, *S.epidermidis*, *Str.pneumoniae*, *Str.pyogenes*, кориннебактерії. Бактерицидна дія біклотимола здійснюється за рахунок безпосереднього руйнування мукополісахаридної оболонки бактеріальної клітини. Крім того, біклотимол має протизапальну та знеболювальну дію. Біклотимол всмоктується через слизові оболонки дуже повільно, що забезпечує його тривалу присутність в ротовій порожнині. Саме тому хворим, які лікуються препаратами Гексаліз і Гексаспрей, не треба утримуватись тривалий час від споживання їжі або пиття після їхнього застосування.

До складу препарату Гексаліз, окрім біклотимола, входять також лізоцим та еноксолон. Ці компоненти виявляють протівірусну активність і мають протизапальну дію. Лізоцим також чинить антибактеріальну дію відносно грампозитивних бактерій, посилює гуморальний імунний та локальний клітинний захист, а також сприяє швидкому видаленню продуктів метаболізму ушкоджених тканин.

Мета дослідження: оцінювання ефективності різних варіантів застосування препаратів Гексаліз і Гексаспрей у хворих з гострим фарингітом.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Під спостереженням знаходились 60 пацієнтів віком від 21 до 59 років з гострим фарингітом, яких було проліковано препаратами Гексаліз та Гексаспрей. Пацієнти були поділені на три групи по 20 чоловік у кожній.

Перша група пацієнтів у якості лікування приймала препарат Гексаліз у дозі 6–8 таблеток на добу.

Друга група пацієнтів застосовувала Гексаспрей по 2 розпилення 3 рази на добу.

Третя група хворих застосовувала Гексаліз та Гексаспрей комплексно: Гексаліз по 4 рази на добу, Гексаспрей по 2 розпилення 2 рази на добу (табл. 1). Хворі приймали препарати кожні дві години, чергуючи їх між собою.

Таблиця 1

Схема комплексного застосування препаратів Гексаліз та Гексаспрей

Час застосування	8:00	10:00	12:00	14:00	16:00	18:00
Препарат	Гексаліз	Гексаспрей	Гексаліз	Гексаспрей	Гексаліз	Гексаліз

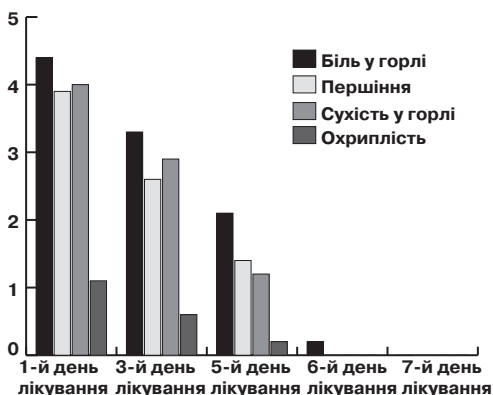
Динаміка основних симптомів гострого фарингіту згідно з оцінкою пацієнтів у першій групі (препарат Гексаліз)

День лікування	1-й день лікування	3-й день лікування	5-й день лікування	6-й день лікування	7-й день лікування
Оцінка за п'ятибальною шкалою основних симптомів гострого фарингіту					
Біль у горлі	4,4	3,3	2,1	0,2	0,0
Першіння	3,9	2,6	1,4	0,0	0,0
Сухість у горлі	4,0	2,9	1,2	0,0	0,0
Охриплість	1,1	0,6	0,2	0,0	0,0

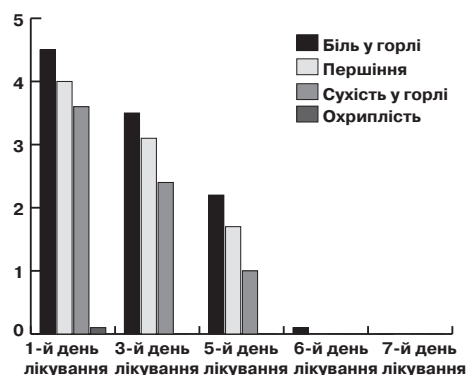
Таблиця 3

Динаміка основних симптомів гострого фарингіту згідно з оцінкою пацієнтів у другій групі (препарат Гексаспрей)

День лікування	1-й день лікування	3-й день лікування	5-й день лікування	6-й день лікування	7-й день лікування
Оцінка за п'ятибальною шкалою основних симптомів гострого фарингіту					
Біль у горлі	4,5	3,5	2,2	0,1	0,0
Першіння	4,0	3,1	1,7	0,0	0,0
Сухість у горлі	3,6	2,4	1,0	0,0	0,0
Охриплість	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Мал. 1. Динаміка основних симптомів гострого фарингіту у пацієнтів першої групи, що застосовували препарат Гексаліз

Мал. 2. Динаміка основних симптомів гострого фарингіту у пацієнтів другої групи, що застосовували препарат Гексаспрей

Усі хворі у процесі дослідження заповнювали анкету, де оцінювали вираженість хворобливих проявів на початку та протягом лікування за п'ятибальною шкалою. Оброблення даних анкет дозволило зробити порівняльний аналіз характеру змін стану хворих в процесі лікування за різними схемами використання препаратів.

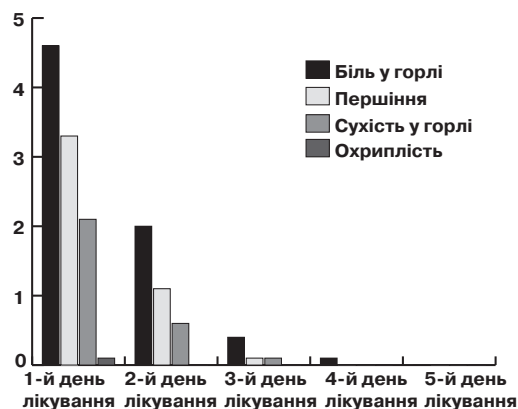
Ефективність проведеного лікування оцінювали за результатами суб'єктивних і об'єктивних показників запальних захворювань глотки – до і після терапії всі пацієнти проходили бактеріоскопічне обстеження на мікрофлору глотки. Хворі входили у дослідження на 1–3-ю добу від початку захворювання. Термін призначення препаратів був індивідуальним і в середньому становив 5–7 днів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Усі пацієнти відзначали добру переносимість препаратів, в жодному випадку не спостерігалось алергічних реакцій. Серед переваг пацієнти зазначали зручність використання та приємний смак препаратів.

Моніторинг суб'єктивних і об'єктивних (фарингоскопічних) ознак проводили у всіх трьох групах пацієнтів.

До першої групи, пацієнтам якої була призначена терапія Гексалізом, були включені хворі, котрі звернулися

Мал. 3. Динаміка основних симптомів гострого фарингіту у пацієнтів третьої групи, що застосовували препарати Гексаліз і Гексаспрей

одразу після перших ознак гострого фарингіту та в яких, крім того, спостерігались усі симптоми гострої респіраторно-вірусної інфекції. Хворі скаржилися в першу чергу на біль та сухість у горлі, а також першіння і охриплість. За даними бактеріоскопічного дослідження мікрофлори

Динаміка основних симптомів гострого фарингіту згідно з оцінкою пацієнтів у третій групі (препарати Гексаліз і Гексаспрей)

День лікування	1-й день лікування	2-й день лікування	3-й день лікування	4-й день лікування	5-й день лікування
<i>Оцінка за п'ятибальною шкалою основних симптомів гострого фарингіту</i>					
Біль у горлі	4,6	2,0	0,4	0,1	0,0
Першіння	3,3	1,1	0,1	0,0	0,0
Сухість у горлі	2,1	0,6	0,1	0,0	0,0
Охриплість	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

глотки з 20 пацієнтів у 14 було виявлено *Staphylococcus spp.*, а у 5 – *Streptococcus spp.* Після терапії препаратом Гексаліз дані бактеріоскопічного дослідження мікрофлори глотки у 100% пацієнтів були негативними.

Пацієнти першої групи, яким був призначений Гексаліз, в 1-й день терапії у середньому оцінили за п'ятибальною шкалою суб'єктивні показники наступним чином (детальна інформація щодо динаміки симптомів наведена у табл. 2):

- біль у горлі – у 4,4 бала (оцінка «5» – сильно болить, «0» – не болить);
- першіння – у 3,9 бала (оцінка «5» – сильно першить, «0» – не першить);
- сухість у горлі – у 4 бали (оцінка «5» – сильна сухість, «0» – сухість відсутня);
- охриплість – у 1,1 бала (оцінка «5» – сильна охриплість, «0» – немає охриплості).

На 5-й день лікування пацієнти першої групи відзначали суттєву позитивну динаміку. Середні оцінки групи склали:

- біль у горлі – 2,1 бала;
- першіння – 1,4 бала;
- сухість у горлі – 1,2 бала;
- охриплість – 0,2 бала.

Починаючи з шостого дня терапії препаратом Гексаліз практично всі пацієнти першої групи відзначали відсутність основних симптомів гострого фарингіту (мал. 1).

До другої групи, пацієнти якої вживали препарат Гексаспрей, були включені хворі, які звернулися на 2–3-ю добу захворювання та скаржилися, в першу чергу, на сильний біль у горлі. За даними бактеріоскопічного дослідження мікрофлори глотки з 20 пацієнтів у 7 було виявлено *Staphylococcus spp.*, а у 13 – *Streptococcus spp.* Після терапії препаратом Гексаспрей дані бактеріоскопічного дослідження мікрофлори глотки у 100% пацієнтів були негативними.

У табл. 3 наведена динаміка основних симптомів гострого фарингіту згідно з оцінкою пацієнтів другої групи.

Такі симптоми гострого фарингіту, як біль у горлі та першіння, хворі другої групи оцінили більш високими балами, ніж пацієнти першої групи. А сухість у горлі і охриплість більш притаманними були хворим першої групи.

На п'ятий день лікування пацієнти другої групи оцінили біль у горлі у 2,2 бала; першіння – у 1,7 бала; сухість у горлі – у 1,0 бала; охриплість не відзначав жодний хворий уже на 3-й день терапії. Починаючи з шостого дня терапії майже всі пацієнти другої групи відзначали повну відсутність неприємних симптомів (мал. 2).

Порівнюючи динаміку основних симптомів гострого фарингіту згідно з оцінкою пацієнтів першої та другої груп ми бачимо, що:

- біль та відчуття сухості у горлі зникли швидше у пацієнтів другої групи, що застосовували Гексаспрей;
- першіння зникло швидше у пацієнтів першої групи, що застосовували Гексаліз.

З отриманих вище даних можемо зробити такі висновки:

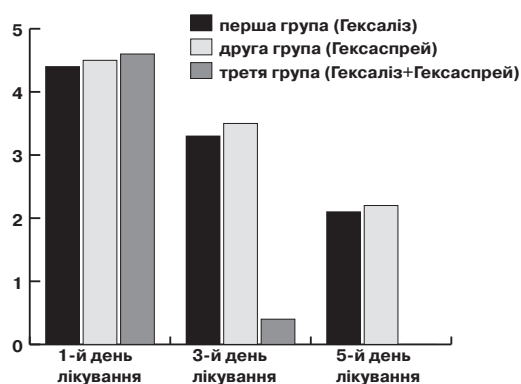
- Гексаспрей є доцільним призначати пацієнтам з фарингітами, що скаржаться на сильний біль у горлі, оскільки біклотимол у його складі міститься у більшій концентрації. А форма випуску – спрей дає змогу рівномірно зрошувати уражені ділянки слизової оболонки для швидшого знеболання.

• Гексаліз, з нашої точки зору, слід призначати в першу чергу при фарингітах вірусного походження (в його складі є лізоцим та еноксолон, що виявляють протівірусну активність).

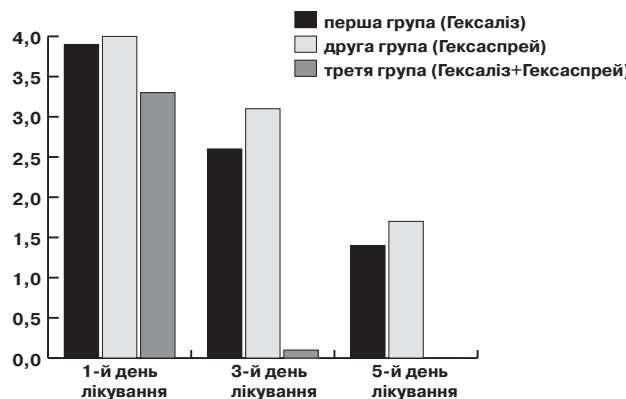
Пацієнти третьої групи, яким були призначені Гексаліз та Гексаспрей у комплексному лікуванні, на початку терапії біль у горлі оцінили у 4,6 бала – це найвища оцінка із трьох груп (табл. 4).

Уже на третій день комплексної терапії препаратами Гексаліз і Гексаспрей переважна більшість пацієнтів третьої групи відзначила відсутність болю та сухості у горлі, першіння та охриплості (мал. 3).

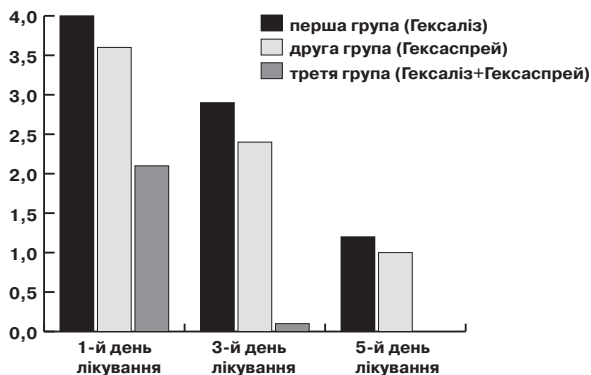
Порівнюючи отримані дані, ми бачимо, що застосування комплексної терапії препаратами Гексаліз та Гексаспрей дозволяє пацієнтам позбавитися від неприємних симптомів

Мал. 4. Динаміка симптому «біль у горлі» у пацієнтів трьох груп

Мал. 5. Динаміка симптому «першіння у горлі» у пацієнтів трьох груп

Мал. 6. Динаміка симптому «сухість у горлі» у пацієнтів усіх трьох груп

набагато швидше, прискорити одужання та повернутися до нормального життя.

Отже, при порівнянні суб'єктивних відчуттів хворих трьох груп найбільшу ефективність у лікуванні гострого запального захворювання глотки продемонструвала комплексна терапія препаратами Гексаліз та Гексаспрей:

- на третій день терапії біль у горлі майже повністю зник у пацієнтів третьої групи. Пацієнти ж першої та другої груп на третій день терапії даний показник оцінили за п'ятибальною шкалою в 3,3 і 3,5 бала відповідно (мал. 4);
- першіння у горлі майже повністю зникло у всіх пацієнтів третьої групи вже на третій день терапії. Пацієнти першої та другої груп на третій день терапії даний показник оцінили у 2,64 і 3,1 бала відповідно (мал. 5);

Результати комплексного применения препаратів Гексаліз і Гексаспрей в ліченні воспалительных захворювань глотки
Ю.В. Деєва

В терапії острих і хронічних захворювань глотки на сьогоднішній день однією з найбільш актуальних проблем є неоправданне надмірне призначення системної антибактеріальної терапії. Ураховуючи це, нами було проведено дослідження з метою визначення терапевтичної ефективності різних схем застосування препаратів місцевого дієвого Гексаліз і Гексаспрей в ліченні хворих з гострим фарингітом. Обидва препарати показали свою високу ефективність за об'єктивними і суб'єктивними показниками. Гексаліз цілесловно призначати в першу чергу при фарингітах вірусного походження, Гексаспрей можна рекомендувати пацієнтам з сильним болем у горлі. Також викликають великий інтерес результати комплексного застосування Гексалізу і Гексаспрею, оскільки така комбінована терапія має дуже високу ефективність і дозволяє забезпечити більш швидке і ще більш ефективне лікування гострих запальних захворювань глотки.

Ключевые слова: воспалительные заболевания глотки, острый фарингит, широкий спектр антибактериального действия, противовирусное действие, Гексаліз, Гексаспрей.

• «сухість у горлі» також повністю зникла у пацієнтів третьої групи на четвертий день терапії. А от хворі першої та другої груп на п'ятий день терапії даний показник оцінювали в 1,2 і 1,0 бала відповідно (мал. 6).

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Обидва препарати показали свою високу ефективність у лікуванні гострого фарингіту як за об'єктивними показниками, так і суб'єктивними.
2. Препарат Гексаліз доцільно призначати в першу чергу при фарингітах вірусного походження та у комплексному лікуванні гострих респіраторно-вірусних інфекцій, оскільки в його складі є лізоцим та еноксолон, що виявляють протівірусну активність, крім того, мають протизапальну дію. А лізоцим також підвищує місцевий імунітет
3. Препарат Гексаспрей можна рекомендувати пацієнтам із сильним болем у горлі, оскільки у складі Гексаспрею біклотимол, який має протизапальну та знеболювальну дію, міститься у більшій концентрації. Також за допомогою спрею є можливість рівномірно зрошувати уражені ділянки слизової оболонки для швидкого знеболювання та покращання самопочуття хворого.
4. Також викликають неабиякий інтерес результати комплексного застосування Гексалізу та Гексаспрею. Така комбінована терапія має дуже високу ефективність та дозволяє забезпечити більш швидке і ще більш ефективне лікування гострих запальних захворювань глотки. Таку схему терапії можна рекомендувати всім пацієнтам з фарингітами, а особливо тим, які зацікавлені у більш швидкому результаті лікування.

The results of complex application drugs Hexalyse and Hexaspray in the treatment of inflammatory diseases of the throat
Y.V. Deeva

In treatment of acute and chronic diseases of the pharynx one of the most topical issue as of today is an unduly excessive prescription of systemic antibiotic therapy. Taking this into account, we have conducted a study to determine the therapeutic efficiency of different schemes of use for local action medications Hexalyse and Hexaspray in treating patients with acute pharyngitis. Both drugs have demonstrated their high effectiveness in both objective and subjective indicators. Hexalyse is advisable to prescribe primarily in cases of viral pharyngitis, while Hexaspray can be recommended for patients with severe throat pain. Also of great interest are the results of complex use of Hexalyse and Hexaspray. Such a combined therapy has a very high efficiency rate and allows for a faster and more effective treatment of acute inflammatory diseases of the pharynx.

Key words: inflammatory diseases of the throat, acute pharyngitis, broad-spectrum antibacterial activity, antiviral action, Hexalyse, Hexaspray.

Сведения об авторе

Деєва Юлія Валерьевна – доктор мед. наук, професор Кафедри оториноларингології Національного медичного університету імені А.А.Богомольца, 01601, г. Київ, бул. Т.Г.Шевченка, 13; тел.: (044) 235-20-96

Статья поступила в редакцию 18.03.2015